

IZID PRIMARNIH MESTNIH VOLITEV V CHICAGO.

Tri odločnoje politične stranke poslale vsaka svoje kandidate v volilno borbo.

MESČANSTVO VOLILO PO SVOJI STARI NAVADI.

Chicago, Ill. — Volilna borba za mestne očete v Chicagu je bila letos jako vroča.

Na republikanski strani so si bili posebno hudo v lasih. Za župana so imeli kar štiri kandidate, dočim so si mislili demokratje, da se na njihovi strani uresniči prilovica, ki povi: Kjer se pripravata dva, se tretji. Šli so vsi samo za enega županskega kandidata sodnika Deverja ter mu oddali nad 165 tisoč glasov.

Zavedno delavstvo si je izbralo za županskega kandidata socijalista Cunnea; ali veliko število pa je žal še takih, ki se ne zavedajo, kaj bi pomenila zmaga socijalistične stranke v mestnem zastopstvu, pa grede na roko tistim, ki jih tiče k tlom še leta in leta.

Med republikanci je dobil največ glasov bivši poštari Lueder kot županski kandidat. Za njim po številu glasov kandidat Litsinger, za tem Millard, a na četrtem mestu pa je sodnik Barasa.

V celem je bilo oddanih nad petsto tisoč glasov, kar dokazuje, da je bila volilna vdeležba še dokaj velika.

Med kandidati za mestni zastop je bil tudi Filip Godina, ki je dobil domala vse slovenske volilne glasove v 23. wardu.

Na končnih volilnih volitvah, ki se vrše dne 3. aprila pridejo v glavnem naslednji kandidati v poštev: Za socijalistično stranko — župan — William A. Cunnea; klerk — Pierce L. Anderson; blagajnik — Richard H. Howe. Za republikansko stranko: — župan — Arthur C. Lueder; klerk — William H. Cruden; blagajnik — John V. Healey. Za demokratično stranko: — župan William E. Dever; klerk — Al. F. Gorman; blagajnik — John A. Cerwenka.

V mnogih wardah so bili volilci tako razcepjeni, da bo moralo priti do ožjih volitev med njihovimi kandidati za mestni zastop. Izidi primarnih mestnih volitev v Chicagu nam dokazujejo, da je večina našega meščanstva na strani tistih, ki znajo ljudi prav premeteno mamiti s svojimi nikoli izpolnjenimi obljubami in s svojo petičnostjo. Pregovor pravi, da je stara navada železna sraka. Ali tudi taka sraka ne traja večno.

Rudarji v Penni bodo še podpirali stavarje.

Distrikt št. 2 odglasoval s veliko večino, da izredni assement za stavarje v Somersetu ostane.

Clearfield, Pa. — (Fed. Press.) Rudarji distrikta št. 2 United Mine Workers of America (centralna Pennsylvania) so zaključili z veliko večino pri splošnem glasovanju, da bodo še nadalje podpirali stavarje v okraju Somersetu, ki so v boju že od aprila 1922. za priznanje unije.

Mednarodna eksekutiva rudarske unije je sklenila, da se stavka v okrajih Somerset, Fayette, Westmoreland in Cambria konča. S tem sklepom pa ni bila zadovoljna organizacija v distriktu št. 2 in je dala članom na referendum vprašanje, če nočejo nadaljevati podporo za prizadete rudarje. Člani so odglasovali s veliko večino — 85 odstotkov — da drage volje plačujejo dolar izrednega assementa na teden.

Rudarji v Somersetu in bližnjih okrajih so se pridružili organiziranim rudarjem v stavki lansko spomlad, ali ko se je sklepala mezdana pogodba v avgustu, so bili izpušeni iz pogodbe.

Delavec brez delovnega časa plača je kakor vojak brez plačila.

Pregled večjih dnevnih dogodkov.

Amerika.

Pai aldermanskih volitvah v Chicagu so zmagali demokratje; 30 aldermanov je bilo izvoljenih, 20 jih pa pojde v ožje volitve. Rudarji v Penni, katerih unija so priznane, bodo še nadalje finančno podpirali rudarje v Somersetu in sosednjih okrajih, kjer so vrši boj za priznanje unije.

Inozemstvo.

Francози v Ruhru postajajo vedno bolj brezobzirni. Nemški magnatje so dali rudarjem mesec dni počitnice s plačo. Ameriški kolektor je prišel v Pariz, toda kako pride do denarja, je še uganka. Jeklarski car Gary hvali italijanske fašiste.

SLOVENSKI TRGOVEC NAPADEN IN USTRELJEN.

V ROCK SPRINGS, WYO., UMORILI BANDITJE FRANKA FERLIČA.

Hotot ropati Ferlič so morili vdri odzadaj v njegovo memoico ter ga ustrelili.

Rock Springs, Wyo. — Dne 16. februarja je bila memoica, ki nosi naslov "The American Meat Market", na Pilot Butte Ave., zavečer ob poldnevih prizor enega najgrozovitejših hudodelstev v zgodovini tega mesta.

Frank Ferlič, star 41 let in lastnik tiste trgovine, je imel račune s svojim uslužbencem. Navsoh je bil tudi njegov sedemdesetletni sin Frank. Na misi, pri kateri so računali, je ležalo \$600 v gotovini, ko je lopovska trojica pridrla v prodajalnico odzadaj, namerili svoje samokrese proti vsem trem ter jim veleli, naj dvignejo roke. Ves presenečen se starejši Ferlič obrne tja, odkoder je prišel glas. A v tistem hipu sta se izprožila dva samokresa, iz katerih je ena krogla zgrešila svoj cilj, ena pa usodno in smrtno zadela starejšega Ferliča.

Vsi trije roparji so bili zakrkanih obrazov. In mlajši Ferlič pa kolektor Dobro nista mogla dati nobenega drugega opisa policijski oblasti, kakor to, da je bil en lopov nizke, drugi pa visoke postave.

Po usodnem strelu so lopovi zbežali, mladi Frank in Ferličev kolektor Dobro pa sta planila za njimi. Uvidevši pa, da je zaman njun pogon za njimi, sta se vrnila.

Ustreljeni Ferlič ni bil na mestu mrtve. Zato so ga odpeljali v bolnišnico, kjer pa je po skora dvanajstih urah podlegel asodni rani ter zavešal zatihnil oči v najlepši moški dobi. Umrl je 18. februarja ponoči.

Frank Ferlič je bil rojen v Jugoslaviji 2. aprila, 1881. Pred dvajsetimi leti je prišel v Ameriko ter stopil v New Yorku na ameriška tla nemudoma odšel naravnost v Rock Springs, Wyo., kjer je ostal do svojega zadnjega trenutka. Njegov brat Matija Ferlič, ki je član Slov. narodne podporne jednote, je bival še tedaj v tem mestu, in zato se je tudi zgodilo, da je pokojnik odšel od svojem prihodu v Ameriko naravnost semkaj.

Prišel v to mesto je prišel Frank Ferlič takoj delati v rovaštev. 8. kjer je delal več let. Pa si je ob tem svojem delu na kopal nadubo, se je lotil drugega posla. Dobil je delo pri tvrdki "The Rock Springs Commercial Company" ter ostal v tej službi tri leta. Tedaj so ustanovili Frank Goetz, Oton Schnauper in on sam sodružno mesno trgovino ter odprli pri mesnici pod imenom "The American Meat Market" na Pilot Butte Ave. Čez dve leti potem je Frank Ferlič pokupil od ostalih dveh delničarjev vse delnice ter nadaljeval trgovino sam ravnato tam, kjer ga je potem za dela usodna krogla iz samokress roparskega lopova.

Pred sedemnajst leti se je pokojnik oženil s Cecilijo Perko iz Rock Springsa. V tem zakonu sta bila rojena dva sina in dve hčeri.

TA DEŽELA GAZI V NE-NASITNI MILITARIZEM.

IZDATKI ZA VOJAŠKE SVRHE SE RAPIDNO VEČAJO.

Več kakor dve tretjini vseh izdatkov za vojsko.

Kako naglo grede Združene države v isto brezno penantnega militarizma, v kakršnem je danedan Evropa, je razvidno iz poročila, ki ga je pred kratkim objavil zvezni senator La Follette. V tistem svojem članku analizira imenovani senator proračun zvezne vlade za letošnje leto ter pravi: Za primerno vladno poslovanje — za postavodajo, eksekutivo in sodne posele — je določenih \$168,186,249, ali 6.3 odstotka vseh proračunskih izdatkov. Za vzgojo in razvojno delo je določenih \$55,530,280, ali dva odstotka, za javna dela \$162,852,000 ali 6 odstotkov. To daje skupno 14.3 odstotka za svrhe mirnega razvoja.

Izdatki, nastali valed vojne, so naslednji: Za armado in mornarico \$547,946,394, ali 2.2 odstotka; za penzije in okrho vojakov \$702,139,116, ali 25.9 odstotka; za posebne vojaške aktivnosti \$10,584,057, ali 0.4 odstotka; za obresti vojnega dolga \$721,286,130, ali 28.6 odst.; za znižanje vojnega dolga \$345,997,999, ali 12.7 odst. To daje skupnih izdatkov za vojne svrhe \$2,327,002,667, ali 85.8 odstotka vsega denarja, ki ga namerava vlada porabiti v tem letu!

La Follette gre dalje ter dokazuje, da se militaristični izdatki rapidno večajo in da mora to naglo večanje in naraščanje na vsak način zbuditi strah pred militarizmom. V l. 1910. je vlada porabila štiri cente vsakega dolarja na vzgojno in razvojno namena. Sedanja administracija namerava znižati te izdatke letos na dva centi. Lani je vlada obrnila 47 centov od vsakega dolarja v to, da je vzdrževala armado in mornarico. Letos namerava porabiti v to svrbo 20.2 centa od vsakega dolarja. In to po razoročitveni konferenci v Washingtonu!

"Združene države, ki so nepremagljive, močnejše in bogatejše od vsakega naroda na svetu," pravi La Follette, "izda danes več za svojo armado in mornarico, kakor je kaka druga dežela izdala v isto svrbo kdajkoli pred zadnjo vojno."

OGENJ V KANSAS CITYJU ZAHRTEVAL 18 ŽRTEV.

Kansas City, Kans., 23. febr. — Dvanajst ožganih trupel so danes dobili iz razvalin dvanadstropne napol lesene, napol zidane hiše, ki je bil uničen oženj zgodaj zjutraj. Kakor menijo, je od petnajst do dvanajst stanovalcev, ki je vjel oženj v drugem nadstropju, zavešal izginilo v plamenih. Šest jih je bilo otrok. Požarna bramba razkopava razvaline, da dobi iz njih še ostale žrtve.

Ena hči in en sin sta umrli še pred to grozno nesrečo. In za njim žaluje sedaj še žena, sin Frank in hči Cecilija.

Ferličeva roditelja sta umrli v starem kraju v visoki starosti med zadnjo svetovno vojno. En njegov brat se živi v Jugoslaviji, eden, in sicer Matija, biva v tem mestu, dočim stanuje tretji brat Ivan v Butte, Mont. Zadnji se radi bolezni ni mogel vdeležiti pogreba. Tisti dan, ko je bil g. Frank Ferlič ustreljen, se je vršil pogreb njegovga najstarejšega brata v Cuddy, Pa.

Pogreb pokojnega trgovca Franka Ferliča se je vršil v tem mestu dne 22. februarja. Vdeležba je bila ogromna, kar kaže, da je bil pokojnik vsestransko priljubljen in spoštovan. Iz daljine je prišla na pogreb pokojnikova svačinja Mrs. John Ferlič iz Butte, Montana, in pa družina Valentin Stalič iz Pueblo, Colo. Teško prizadeti družini Ferličevi izrekamo iskreno sočutje.

JEKLARSKI CAR GARY SE NAVDUŠUJE ZA FAŠISTOVSKI TEROR.

Rim, 28. febr. — Elbert H. Gary, ameriški jeklarski magnat, je večraj ob odhodu iz Neapla imel govor, v katerem je hvalil fašiste. Dejti je, da nova vlada Italije pomeni disciplino. "Dežela, kot je Italija, pod disciplino fašistov, je na potu v veliko bodočnost, zato je mora podpirati ves civilizirani svet," je rekel Gary.

BOJ PROTI KOMPANIJSKIM PRODAJALNICAM.

Baroni bakra v Arizoni so nagnali rudarje za obrambo prodajalnic.

PREDLOGA ZA ODPRAVO KOMPANIJSKIH PRODAJALNIC ODLOŽENA.

Phoenix, Arizona. — (Federated Press.) — V arizonski legislaturi se vrši hud boj za odpravo kompanijskih prodajalnic, s pomočjo katerih lastniki bakrenih rudnikov odirajo rudarje, da je strah. Poslanec Mayes je avtor predloga, ki je imela odpraviti kompanijske prodajalnice. Predloga pa je bila odložena z dnevnega reda za nedoločen čas; z drugimi besedami se to pravi, da je zaenkrat umrta.

Kakih sredstev so se poslužile kompanije, da pobijejo predlogo, naj služi pismo, ki ga pisal neki radar poslancu Mayesu. Pismo je prišlo iz ja, kjer kraljuje mogotna Ajo Cornelia Copper Company.

"Prosim, zamolčite moje ime," se glasi pismo. "Penoza v Mehiki je angeljska sladkost napravnih tlači v Ajo. Tukajnji rudarji, ki so volili Vas zadnje leto, so okarinali da je groza. Vsek zudec mera podpisati petico, naslovljeno na legislaturni osek, ki ima v rokah Vašo predlogo. Peticija se glasi, da so rudarji popolnoma zadovoljni v kompanijsko prodajalnicah in da protestirajo proti predlogi. Kdor ne podpisuje te nesramne laži, izgubi delo in stanovanje v kompanijski bajti. Rudarji se zgražajo in preklinjajo, ampak pomagati si ne morejo."

Prosim Vas, da razodene v legislaturi pravi značaj teh peticij; poskrbite, da bodo lažjive peticije vržene v koš in da se vrne svoboda v Ajo. Kompanija je tudi najela odbor in mu plačala vse stroške za pot v Phoenix, kjer nastopi pred osekom proti predlogi za odpravo kompanijskih prodajalnic. Peticija so podpisali mnogi rudarji mehiške in drugih tujih narodnosti, ki ne razumejo besede angleški in torej ne vedo, kaj so podpisali."

AMERIŠKIM FAŠISTOM GREŠE DALJE BOLJ ZA NOHTE.

Kukluksklanoveci so si priverili s svojim fanatizmom ime laških fašistov. Morda so njih nameni isti kakor oni, za katerimi strome njih bratje v laški deželi, ali nameste črnih srace se poslužujejo belih kring.

In sedaj je ta teden opozoril governor iz Louisiana javnost, da je treba stopiti maskirani organizaciji popuščeno na prste, če noče ameriško ljudstvo, da vzamejo kuklukskoveci vse vladne oblasti v svoje roke.

Governor je dejal: "Vsaka država v Zvezi naj bi se odločno postavila proti zakrknim in nasilni organizaciji ter določila takšne kazni, da bi si nihče več ne upal nosi kuklukskovečke obleke, pod katero se skriva nestrpnost, zagrizenost in ubojstvo. Klanoveci si prizadevajo raztrgati občanske in prijateljske vezi ter zanesti v narod nazore, pred katerimi so nas svarili Washington, Jefferson in Lincoln. Prišel je čas, ko se nam je treba odločiti za stroge odredbe proti kuklukskovcem."

VRHNE.

Chicago in okolica: V petek jame južozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 40, najnižja 23. Sonce izide ob 6.25, zaide ob 5.41.

FRANCOSKI BOJKOT PROTI NEMŠKEMU BOJKOTU.

"Ako ne boste prodajali nam, ne boste prodajali nikomur," pravijo Francozi Nemcem.

RUHRSKI RUDARJI DORILI MESECO DNI POČITNIC S PLAČO.

Bochum, Nemčija, 28. febr. — Bojkot proti bojkotu — taka je zdaj vojna na ruhrske fronti. Francozi so 4. aprila v Bochumu vse hotele, kavarno, gostilne, prodajalnice in gledališča, ki so bojkotirala francoske vojske. "Ako nočete prodajati nam, ne boste prodajali nikomur," se glasi edikt Francozov.

V Bochumu je popolna blokada. Francozi so zaprli tudi pošto, ko so Nemci pretrgali telegrafike in telefonske zveze.

Zavezniška porenaska komisija je odločila, da Nemci, ki bodo v bodoče obojejeni na zaporno kazen radi sabotože in nepokorščine, bodo zaprti v zavezniških ječah. Komisija je tudi odredila, da morajo vsi ruski komunistični agitatorji zapustiti Ruhr; straže morajo paziti, da se vboleže noben agitator ne prikrade več v kotlino. Večraj se je razširila nepotrjena vest, da je Karl Baček v Ruhru. Več ko 2000 oseb je šlo za pogrobom nemškega delavca, katerega so ubili francoski vojaki zadnji četrtek v Bochumu.

London, 28. febr. — Iz Frankfurtu je prišla vest, da je bilo dvajset oseb ubitih pri železniški nesreči v Duernu, ko je bil vlak zaveden na napadni tir.

Francozi so gretirali deset železarskih magnatov v Bochumu. Belgijske čete so zasledile carinarski urad v Becku blizu belgijsko-holandske meje.

London, 28. febr. — Med Francijo in Anglijo se je poostriro razmerje radi zaplembe dvanajstih milijard mark na vlaku, ki je vozil iz Berlina v Koln zadnje soboto. Angliji pravijo, da je bil dober del te vsote namenjen njim kot povračilo okupacijskih stroškov. Zdaj so v teku posvetovanja.

Essen, 28. febr. — Nemški premogovniški magnatje so dali polovici rudarjev v Ruhru počitnice s plačo za mesec marec; druga polovica rudarjev dobi počitnice v aprilu. Rudarji ne bodo nič delali, a plačani bodo vseno, kakor da delajo. S tem korakom namerava nemški magnatje pojačati pasivno resistenco proti Francozom. Vseh rudarjev v Ruhru je okrog 560,000. Produkcija premoga je že padla na šetrtno normalo.

Bruselj, Belgija, 28. febr. — Belgijske vojaške oblasti so danes objavile poziv za železnišarke pristovoljce za službo v Ruhru. Dolavcem, ki se prijavijo za to službo, obljubujejo ugodne pogoje.

ZDRAVNIK Z 32 DIPLOMAMI UMRL V REVOLUCIJI.

New York, N. Y., 27. febr. — Odlični zdravnik dr. Ferdinand Seeger, ki je sverzgal sijaj carskega dvora, da bi mogel hiti revoluciji na razpolgo, je danes umrl v starosti 74 let raven in ubožen kakor cerkevna miš. Svoječas ga je ruski car odlikoval radi njegovega znanja. Zdravniške študije je dokončal na univerzi v Heidelbergu. Imel je 32 diplom. Dr. Seegerja so smatrali za merodajnega na polju očesnega, ušesnega in vratovnega zdraviljenja. Spisal je mnogo zdravniških esejev ter bil eden ustanoviteljev Hahnemannove bolnišnice.

BOBBA ZA USTAVNI DODATEK GLEDE OTROŠKEGA DELA.

Washington, D. C. — Zagovorniki ustavnega dodatka glede omejitve otroškega dela menijo, da so izvojevali prvo stopnjo v svoji borbi za postavbo, ki naj prepoveduje otroško delo po celih deželi. Te njihovi misli je dala povod okolnost, da je senatski sodni komitej ugodno poročal o resoluciji, ki gre za predložitev takšnega dodatka vsem državam v Zvezi.

SOLIDARNOST JAPONSKIH DELAVCOV Z AMERIŠKIMI.

Chicago, Ill. — (Feder. Press.) — K. Matsuoka, tajnik Splošne delavske zveze na Japonskem, je pisal tukašnjemu Obrambnemu delavskemu svetu med drugim: "Japonaki delavci so silno srdina nad ameriškim vladajočim razredom in njegovimi hlapei radi gozije proti našim sodrugom, ki so imeli zborovanje v Michiganu. Vaš boj je naš boj, naš boj je vaš boj. Da skrajnosti smo z vami za avobodo govora, tiska in zborovanja. Žal, da vam ne moremo pomagati materialno, ker smo sami v težkem boju z našimi tirani. Dvignimo se vsi na enotni fronti proti svetovnemu belenu terorju."

NARODNJAŠKI OGENJ ZOPET GORI V NEMČIJI.

Okupacija Ruhrja je odvila pokopane patrijotične pesmi in soviniščne fraze.

SOVINIŠTČINI PRIKORI KOT LETA 1914.

Essen, Nemčija. — (Federated Press. Pike Louis P. Lochner.) — Narodnjaštvo in sovinišec zopet plamtita v Ruhrju. Velike mase ljudstva, ki so z revolucijo leta 1918. pokopale patrijotično himno "Die Wacht am Rhein" in katere so le rahlo aplavdirale, ko je predsednik Ebert s posebnim odlokom razglasil "Deutschland über alles" za nemško narodno himno, danes prepevajo obe pesmi s fanatičnim ognjem ob vsaki priliki in pred nosom francoskih čet. Nemci so privlekli na dan še eno staro pesem, ki končuje: "Sieg-reich wolle wir Frankreich schlagen, wenn los geht, sind wir da" (znagoviti! pobijemo Francijo itd.)

Tragično je, ko človek vidi veliko množico neoboroženih Nemcev, ki korakajo mimo pošte ali hotela, kjer je nastanjen francoski poveljnik, in tulijo omenjene pesmi v obras francoskih prostakov, ki stoje zunaj na srafci s šeljnimi klobuki na glavah in s puškami z nasajenim bajonetom v rokah.

Ko je bil Walter Rathenau umerjen v zadnjem juliju od ekstremnih nacionalistov, se je ves nemški narod dvignil v pravični jezi in izjavil, da mara takega nacionalizma; — danes pa je na

Dva Slovenca ubita v rudniku.

Smrtni nesreči je sledila druga v štirindvajsetih urah v Calumetu, Mich.

Calumet, Mich. — (Po izvrnem poročilu.) — Dva slovenska rudarja sta izgubila življenje pod zemljo v teku štirindvajsetih ur v tukašnjih bakrenih rudnikih. Josip Lokar je bil ubit 23. februarja v shaftu No. 2 Calumet and Hecla Co. Udarih ga je "skip" in mu zdrobil glavo ter polomil nogo, tako da je bil na mestu mrtve. Pri isti nesreči je bil težko ranjen rudar Florey Sullivan. Drugi dan 24. februarja je bil ubit John Weiss v Red Jacket shaftu Calumet & Hecla Co. V 61. rovu so se utrjala plast kamenja in padla nanj. Bil je mrtve, predno je prišla pomoč.

Lokar je bil star 50 let in zapuška soproga ter osem otrok. V Ameriko je prišel pred 25. leti in ves ta čas je bival v Calumetu in delal v rudniku. Bil je član društva Sv. Cirila in Metoda. John Weiss je bil star 42 let in zapuška soproga (bivša kpharico župnika Luke Klopčiča, s katero se je poročil pred dvema letoma), v stari domovini pa stari. Doma je bil iz Predgrada pri Starem trgu v Belokrajini. Bil je član katoliških društev — med temi tudi Kolumbovih vitezev — in "Loyal Order of Moose" ter predsednik Kluba strelcev v Calumetu. Pri Calumet & Hecla kompaniji je bil vposten kot rudar petnajst let.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vrstajo.

Narodnina: Zedinjene države (loven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta. Č. \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.60 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Najbolj na vso, kar ima stik s letom:

"PROSVETA"

2657-89 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.60, and foreign countries \$8.60 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglasu n. pr. (Jan. 31-23) poleg valoga imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Posrvite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

DOBRO DELA ŽELEZNIŠKI DELAVSKI ODBOR!

Železniški delavski odbor je zopet prizadel hud udarec stavkujočim železniškim delavcem, obenem je dokazal, kaj imajo železničarji pričakovati od železniškega delavskega odbora in Hardingove administracije. Železniški delavski odbor je podal odlok, po katerem se nedirektno priznajo "kompanijske unije".

Kaj so kompanijske unije? Ena tretjina železnic, ki zastopajo skoraj polovico mlaj železniškega omrežja, se trdovratno vpirajo vsakemu sporazumu z železniškimi delavci. Odklonile so celo Hardingov nasvet za sporazum. Te železniške družbe so ustanovile s pomočjo svojega orodja iz stavkokazev "kompanijske unije". Pri ustanovitvi teh kompanijskih unij so imele železniške kompanije gotove namene in najglavnejši namen je najbrž ta, da se razbijejo prave delavske strokovne organizacije in se ovira ustanovitve pravih delavskih organizacij med železničarji.

Zakaj je delavski odbor dobro storil, da je tako odločil? Mnogo železničarjev misli, da se dajo difference poravnati, ki postoje med njimi in železniškimi družbami, če bo železniški delavski odbor varoval pravice nastavljenih železničarjev in se ne bo oziral na želje železniških kompanij, akotudi so železnice pod privatno kontrolo.

S priznanjem kompanijske unije je pa železniški odbor izrekel, da so želje kompanije prve, potem dolgo ne pride nič, na to pa šele zahteve in pritožbe železničarjev. Kajti priznal je "organizacijo", ki so jo ustvarile železniške kompanije in ki jo kontrolirajo železniške kompanije. Na ta način so železniški interesi zastopani dvakrat. Repräsentirajo jih prvič zastopniki železniških kompanij, drugič pa kompanijske unije, ki niso drugega kot orodje železniških kompanij.

Železniški delavski odbor se je sicer skušal izmuznati iz tega neprijetnega položaja na ta način, da je rekel, da naj večina uslužbencev odglašuje, kdo naj jih zastopa: prava delavska organizacija ali kompanijska unija. Kako naj železniški delavci, ki so še na stavki glasujejo, da jih naj zastopajo prave organizacije, je seveda uganika. Ravno tako je resnica, da bi vsakdo zletel na cesto, ki bi glasoval pri železniških družbah, ki so ustanovile svoje kompanijske unije, da naj jih zastopajo prave delavske unije.

Za železniške uslužbence je pa odlok železniškega delavskega odbora prav dobra šola. Ta šola jih uči, da ne bodo ničesar dosegli ali pa ne dosti, ako se ne organizirajo tudi politično in porabijo ob času volitev svoje politične moči, da pridejo v zakonodajne zastope možje, ki bodo proti privatnim železniškim interesom.

Iz postopanja železniškega delavskega odbora se bodo železničarji naučili, da morajo bolj pridno agitirati za nacionalizacijo ameriških železnic po Plumbovem načrtu, ako nočejo, da bodo privatni železniški interesi poljubno razbijali njih organizacije in jim pridobitve, ki so jih izvojevali po večletnem boju.

Marsikateri železničar, ki je slepo verjel, ako se privatnim železniškim interesom predložijo argumenti, da jih bodo vpoštevali, je ravnanje železniškega delavskega odbora odprlo oči. Spoznal je, da se privatni železniški interesi ne bodo nikdar ozirali na zahteve železniških uslužbencev, pa magari če so zahteve tudi pravične in upravičene. Odprle se mu bodo oči, da vidi, da privatni železniški interesi ne poznajo drugega kot povečanje svojega profita, ne brigajo se pa za blagostanje svojih uslužbencev, ki s svojim delom ustvarjajo te profite.

Takoj je železniški delavski odbor s svojim odlokom storil več dobrega kot slabega. Kajti če se železničarji nekega dne prepričajo, da ne bodo nikdar dosegli, da se z njimi ravna pravično, dokler privatni interesi lastujejo ameriške železnice, postanejo železničarji prav zanesljive največji agitatorji za nacionalizacijo ameriških železnic. In mislimo si ogromno število železniških uslužbencev, ki pridejo v dotiko z vsemi ljudskimi sloji, ker je njih služba taka, da so v stiku z njimi, tedaj šele razumemo ogromno agitatorično moč, ki je v železniških uslužbencih. Kadar ta moč prične učinkovati za nacionalizacijo ameriških železnic in agitatorično delo vrši redno in po dobro umišljenem in izdelanem načrtu, pride tudi kmalu nacionalizacija ameriških železnic. Privatni železniški interesi jo ne bodo preprečili.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Mt. Clare, W. Va. — Dolgočasen zimski dan je, zunaj naletaiva sneg in Slovci se dolgočasni, čeprav je v hiši in plemenite železniške družbe ter milostljivi roski magnatje skrbijo, da nismo preveč zaposleni.

Hudo suho imamo pri nas, mnogo hušjo kot v onem kotu Pennsylvanije, kjer sem bil še pred nedavnem, kjer ljudje posvečajo mnogo brige, da ni mokroče po kleteh. Ljudje tu se mi zdijo jako nujdni in tudi bosni niso tako "smart" kot so oni v Pennsylvaniji, ki so se pozabili, da jih je rodila slovenska mati. Delajo si žalostno slavo s tem, da prezirajo svoje rojake, ki še niso povzpeli do bosovstva.

Tukajšnjemu delavstvu gre čest, ker je še precej zavedno. Ne pleše kot zvišgata bos in superintendent, kot se to godi v oni naselbini okraja Indiana, Pa., kjer je lokalna unija rudarske organizacije močna okoli tristo članov, pa jih pride komaj 15 do 30 na sejo. Kakšne razmere vladajo v takih unijkah krajih, si lahko vsak sam predstavlja.

Prad kratkim smo imeli tukajšnji pešlarji svojo sejo. Prijasni soprojti se me takoj sprejeli ter me odlikovali s kričcem prvega reda, česar pa s mojim mnenju še nisem zaslužil, ker sem šele novinec v izvrševanju pešlarskega posla in se mi večkrat kaj izvija iz rok. No, krišer so danesne posesti. Prerazstavljeni smo tudi očitno spoved, kakor smo se predzadnji nazvali dopise pod naslovom "Naše družinske razmere". Kot razvidimo iz onih dopisov, morajo biti razporoženi moške strahanske veliki grešniki. Na podlagi prerazstavljanja smo sklenili, ako se kdo oglasi za vstop v organizacijo mora prinesli primerno vstopnino. To je nekak novi amendment k naši novi pešlarski ustavi. Pa naj kdo reče, da nani ni za dobrobit pešlarstva.

Minuli predpust je končali za nas jako ugodno. Izbubili napačno nismo niti enega člana, častiravno je ta ali oni umljivo pogledoval čez "fena". Imamo torej tudi izvršene disciplinarni red. Edino smešnino imamo s našo blagajno, katera pa izgleda kot koš bres dna. Pa saj smo itak vajeni tega. — Iz glavnega stana smo ravnarju prejšli depešo, ki vsebuje svarilo, da, ako bi koga zanela usoda v Milwaukee, Wis., naj se za boljšo voljo ne oglasa v tisti hiši, kjer je bojevit pešlarski obljubil vsakega, četudi nič hudega slutečemu hlačarju, skledo v glavo še pri vstopu.

Pozdravim vse zavedne rojake, posebno one iz McIntyreja, Pa. Pešlarjem kot njih predsednika, ki je blaga duša, pa želim obilo zabave. — J. Mauš.

Chisholm, Minn. — Mestne volitve imamo pred durmi in kakor vsako leto bomo imeli tudi letos mnogo kandidatov za vsak urad. Ni dvoma za to. Potrebno bi bilo, da se enkrat zedinimo, saj imamo tudi Slovenci sposobne ljudi, da lahko zayzamejo ali nastopijo vsak tak javni urad kakor jih imamo na Chisholmu. Letos imamo svojega kandidata, rojaka Josepha Uleta, ki kandidira za mestnega odbornika. Rojak kolikor se je dosedaj pokazal je naprednega mišljenja in kolikor vem o njem je sposoben za ta urad. Kolikor ga poznam jaz je tudi plemenitega značaja in še bo dovoljen bo kot delavec, ki razume naše težnje, nedvomno delat za nas. Kdor pozna varoke kakemu zlu, mu je dosti lažje delati za odpravo zla kakor onemu, ki varokov ne pozna. Jaz bi vsled tega priporočal, da rojaki splošno za njega glasujete dne 13. marca, ko bodo volitve.

Sam se je izrazil, da bo delal za svoje ljudi in skrbel da bodo dela pri mestni upravi, ki jih sedaj opravlja uslužbeni druge narodnosti, dobili naši rojaki. To sami vemo, da so Slovenci tudi največji meri do tega upravičeni še iz tega varoka, ker oni tvorijo največji del prebivalstva v naselbini. Mi imamo toliko volilnih glasov kakor tri druge narodnosti skupaj. Francosi dyomam, da bi imeli svojih 150 glasov, pa vzle temu so še imeli svojega mestnega odbornika in sedaj imajo svojega občinskega svetnika še svojih pet let. Čudno se mi zdi sloveku, kje so ti ljudje dobili glasove. Od Francozov samih gotovo ne, pač pa od naša Slovencev, ki točine volijo.

Beregeni, ki je občinski svetnik francoske narodnosti, bo potekle doba dne 13. marca. Če bo on še kandidat, mi ni znano, vendar če bo kandidat, pripravim čam Slovence, da ga ne volijo več, saj imajo itak dovolj veliko preiskunjo, koliko dobička so imeli od njega in da zastopa vse kaj drugega kot pa naše interese. Kakor od njega, tako od vseh drugih mestnih odbornikov imamo le slabe izkušnje. Kaj je krivo, da Slovenci nimamo nikakih pravih koristi od mestnih odbornikov. Krivo je to, ker nismo sklenili in pustimo, da nam gospodarijo drugi. Drugi pa naše nemarnost zanje izrabiti in ker poleg nemarnosti vlada med nami tudi razcepjenost, jim ni težko uspešno nastopiti proti nam, ko nastopi doba volitve. Med nami je navada, da dokler ne nastopijo volitve, se še držimo nekako skrupaj, ko pa nastopi čas volitev in sánemo hoditi na zborovanja, katekerih na skilke delavstvo, temveč prodani demagogi, samo da nas raskropijo ko je čas sločno nastopiti pri volitvah, tedaj se dano speljati in raskropijo nas. Tako se godi tu na Chisholmu že nekaj let. Ona prodana demagogi poznamo, kdo so, še od prošlih let. Eden največjih takih podkupljencev je je na nekem zborovanju izkupil lansko leto in dobil po hrstu pred volitvami kar še nekaj dragih, katere rojaki ki dobro poznajo.

Rojakom bi priporočal, da se ne udeležite nobenega takih političnih shodov, katerih resnični namen je samo, da nas raskropijo. Teh izkušenj je dovolj dosedaj pred volitvami in ne sme jih biti več. Pošteno in pridno delavstvo teh shodov ne bo sklicala, zato ker ni politično organizirano. Torej če bo kak shod, ga ne bo sklicel drugi kot še posvečan prodani demagogi, kateri namenjajo raskropiti slovenske glasove. Slovenskim delavcem bi tudi priporočal, da se ogibajo takih demagoških agitatorjev, kakaj oni so proti vsakemu kandidatu, katerega stališje je: pravica za delavstvo. Če se pošten delavec želi kandidirati za politični urad s željo in namenom, da bo zastopal izmušeno delavstvo, da tudi oni dobi pravico, da katerih je upravičeno, pa zlastnoje prodani demagogi krič proti njemu, bližajo ga, šaj, da bo delavstvo povedal, da je treba glasovati proti njemu. Svoje nagote podkupljenja prikrižajo, in kar so zaslužili bi radi naslikali poštno delavce.

Delavstvo naj dobro premisli in po svoji pameti ter preteklih izkušnjah naj sodi ter tako glasuje. Upošteva naj politične razmere, ki jih imamo v naselbini in se pomeni s tem s svojimi sosedi in prijatelji, pa bo prišlo do zaključka, da ni resnica, kar govori rojaki proti političnim delavskim kandidatom. Pekažite jim vrata, ko pridejo k vam, recite jim, da ne potrebujete od njih nauka, ker so ga oni sami bolj potrebni. Povejte jim, da je sami vsota, za koga imate glasovati brez njihovih neodkritorčnih nasvetov. Rojaki, volite za kandidata iz svojega razreda. — Volite.

SLIKE IZ NASELBIN.

Grand Haven, Mich. — Odkar je mr. F. S. Tavehar opisal naše naselbine, ni bilo glasa od tu, razdiesar bi kdo mislil, da smo Slovenci tu pomirli. Obratno, število rojakov v tej naselbini se šele večja. Tudi luč napredna pričenja svetiti k nam in upati je, da se bo zavest v organizacijo utrdila ter bomo s časom ustanovili svojo politično organizacijo.

O tem bi bil moral pisati še tedaj, ko je naš rojak Tavehar opisoval našo naselbino, toda takrat sem odhajal a svojim svetlim konjicim proti severu do Herrietta, Mich. Do rojaka F. Eriena je šlo dobro, ki je nudil dobro postrebo, a tam nismo mogli ostati dalj časa, da bi si Slovek ogledal naselbino ter bi lahko obiskal vse nekdajnje prijatelje. Le v naglici smo se malo pogovorili z družino F. Eriena in J. Hafnerja. Tam dobro napredujejo. Nekateri gradijo prijazne svoje domove, drugi pa jih imajo že ingotovljene.

Ko smo dospeli do Herrietta smo ravno našli vse nekdajnje prijatelje zbrane za neki slovenske farmerske organizacije, ki je nekako samostojno društvo. Rojaki paš gledajo, kako bi si ljubljanski položaj izboljšali, zavedajo se naši organizacije in zato se organizirajo.

Pojdimo nazaj v Grand Haven.

Slovenec tu je precejšnje število, torej bi se morali združiti in si ustanoviti kak socialistični klub. Ne bomo imeli od tega hipnih koristi, sode koristil bi nam na izobrazbi in potem z njega bi tudi pomnožili število zavednega politično organiziranega delavstva vse dežele, kar je nedvomno za vse delavstvo velike vrednosti. Pisal sem za pojasniti na rojaka Petriča, tajnika Jugoslovenske socialistične zveze v Ameriki in on mi je takoj poslal vna navodila. Nato smo sklicali sejo za prvo nadejo v januarju, na kateri je bila tudi precej številna udeležba. S tem je se starjen velik korak, čeprav socialističnega kluba še nismo ustanovili, temveč le samostojno politično društvo "Naprednost", ki pa bo s časom priključena socialistični organizaciji kakor smo tudi sklenili.

Svojega novonastanovljenega društva se držimo v veseljem in množimo ga. Z organizacijo bomo prišli naprej do naših zažrtanih ciljev, ki so v prvi vrsti izobrazba, predpogoj uspešnemu delavskemu gibanju. Pri tem ne smemo pozabiti, da nam je v veliki meri potrebno štivo kot sta Prosveta in Proletarec. Kdor se ni naročil, naj se torej naroči nanj. Pojmi priprostega delavstva, ako na bere svojih naprednih listov, so jako omejeni, mi pa potrebujemo, da razširimo naše oporse in tako spoznamo pravo pot, po kateri moramo hoditi, da bo sloveštvo dosegljo boljše družbo.

Za vsakega sem naseljenega delavca je tudi potrebno, da si preakrbi državljanstvo Zdrulnih držav. To ni težka naloga delavca in če se Slovek kolikaj zasnima, ga lahko doseže. Šele tedaj je bomo lahko šteli za prave ljudi, ko bomo državljanji vai in bomo imeli enake pravice v odločevanju. Prihodnje volitve se nam s naglico bližajo in tega ne smemo delavci sanemarjeti. Velik uspeh lahko dosežemo pri prihodnjih volitvah, soto moramo preakrbeti orožje — glasovnice. Ne smemo poslušati sladkih besed, s katerimi so nas še neštetokrat isavabili, niti se ne smemo udati oni utopiji o življenju po smrti, delajmo tu skupno v svojo korist in dosegljo bomo na tem svetu nebesa, če ne mi, pa vsaj naši nasledniki.

Posebni novice nimam poročati kakor da je bolezen obiskala več slovenskih družin, posebno pa brata Jozeta Habjana, ki je prejel dolgo in težko bolečino v bolnišnici. Vseeno se mu je obrnilo na boljše, česar se vsi veselimo in mu želimo, da bi v kratkem sopot okreval. — Predpust nam je odnesla silna aspa, ki je zavela v severozapadu, v ugodnosti le pa je pustila velik smet plohov, iz katerih se gotovo ne bo pokazal noben pešlar do Velike noči.

Pozdrav vsem čitateljem Prosvete. — Frank Bant.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Konstituiranje ljubljanskega občinskega sveta. Po dolgem, mučnem in neopravičenem čakalju se je odločila pokrajninska uprava za Slovenijo ter sklicala novo izvoljeni občinski svet. Ne vemo, ali je hotela pokrajninska uprava res najti varok za razpust ali pa je saveljevala sklicanje občinskega sveta le zaradi tega, da olivra zamopravo ljubljanske občine. Za nas je dovolj, če konstatiramo, da ni bilo nikakršnega varoka za tako zavlačevanje. S tem je povedano vse, kar označuje to šudno postopanje pokrajninske uprave.

V soboto dne 27. januarja 1923 je bila končno sklicana na 11. uvo dopoldne seja novega občinskega sveta, ki se je izvršila po naslednjem redu.

Še pred enajsto uro so zasedli občinski svetovaleci klopi, in sicer se zasedli občinski svetniki vseine leve klopi, demokrati in levi sosednjari pa desne. Predsedoval je najstarejši občinski svetnik g. Likonar. Pri glasovanju za šupana je bilo oddanih 66 glasov, od katerih je dobil sodrug dr. Perič 33 glasov. (Demokrati in narodni socialisti so oddali vse glasovnice.) Socialistični občinski sveti so nosili v guiblah rdeče klince. Občinski sveti in galerija sta izvolitev burko podpravlja.

Novi šupan sodrug dr. Perič izjavi, da sprejme izvolitev ter izjavi v svojem nagovoru med drugimi:

"Sodrug! In ostali gospodje občinski svetniki! S svojim shodom dne 3. decembra 1922 je ljubljansko delovno ljudstvo odločno protestiralo proti nezakoniti kršitvi ljubljanske občinske samoprave. Razpust prejšnjega občinskega sveta je bila krivica. Dne 28. maja sem dobil odlok od pokrajninske uprave, da je občinski svet razpuščen, naslednji dan pa sem se moral prepustiti občinski poole vladnemu komisarju. Na to nasilje je odgovarjalo na shodu dne 3. decembra 4000 ljudi. Vi protest so se sbrali uborovalci popolnoma opravičeno, ker vedo, kakšna krivica je bila storjena volitvami in kakšne posledice ima občinsko gospodarstvo, če ni v občini rednega samoupravnega poslovanja. Tudi pokrajninska uprava in vlada bi morali vedeti in se zavedati, da je pri upravi občine potrebna nekaka stabilnost in kontinuiteta, če hoče občinski svet izvesti take ali enake načrte, ki jih je izdelal in si uredil po njih svoj delovni program. Sklepi in načrti se bodo izvedli samo tedaj, če bo delal na njih občinski svet, ki jih je sklenil. Vse to je pokrajninska uprava dobro vedela, vedela je, koliko škoda ima občina, lahke rešemo milijonsko, ker je za celo leto zavrila delo v občinskem svetu. Novi občinski svet bo imel težavnejše stališče kakor lani, marsikaj bo mogel izvesti le s najkrompejšimi sredstvi, kar bi bil še lažni lahko boljše izvedel. Delo bo težko, vendar pa je dovolj volje, dovolj lakrenosti, da bomo kot tešavnim nalagam. Zahvaljujem se vam vsem za izvolitev in prosim vašega sodelovanja."

Za podkupana je bil izvoljen s 31 glasovi gospod dr. Stanovnik. Tudi dr. Stanovnik je sprejel izvolitev.

Demokratska stranka je v razkolu. V Belgradu je imel glavni odbor sejo, pa se ni mogel zediniti zlasti na glede kandidatur. Postavljanje kandidatov so prepuščili okrajem, kar dokazuje, da glavni odbor ni več gospodar stranke.

Konkordat sklene belgrajska vlada s rimsko cerkve v najkrajšem času. S to pogodbo doseže katolicizem vplivnejše mesto v državi ter bo dogledno tudi odnehal s odporom proti sodanemu sistemu.

Josip Stritar v Rogiški Slatini. Pisatelj Josip Stritar (Boris Miran) se je preselil iz Aspanga pri Dunaju, kjer je bil kot vpo-kojeni profesor dunajske gimnazije, v jako slabih razmerah. Rojen je bil Stritar 6. marca 1836 v Podsmreki pri Velikih Laščah. Zanimiv je bil zlasti njegov "Dunajski Zvon", ki ima za razvoj slovenskega jezika literature velik pomen. Stritar je pisal povesti in pesmi. Njegovi spleti, dati niso prav posebno ljudski, so izšli v petih zvezkih. Išlo je pa še več njegovih publikacij. Stritar je torej 87 let star, skoro chromel in izgublja vid. Z njim je prišla tudi soproga. Naj mu bo pokoj in zadovoljstvo v lepi Rogiški Slatini!

Uplivi cerkve. Dne 29. jan. dopoldne se je v glavni cerkvi v Celju dogodil irreden slučaj. Ob priiliki maše je skočil mlad fant v starosti okoli 20 let pred oltar in podri vse opravo, ki se je tam nahajala. Od tam se je podal k nemu stranski oltarjev in tudi tam secul vse na tla. V spovednicah je raztrgal zagrinjala. Policiji in duhovnikom je rekel, da ima je črno dušo itd. Konstatirala se je verska blaznost. (Op. poroč.: Ni čudno, da nastanejo pojavi blaznosti pri ljudeh, ki so duševno manj razviti. Saj so v sadnjem času, odkar se je začela volilna borba, skoraj vsi klerikalni voditelji in takovski bošji namestniki postali blazni od samega obupa, ker jih ljudstvo več ne mara.)

Tebarje pri Celju. (Sin ameril svojega očeta.) Dne 25. jan. se je zgodil pri nas strašen umor. Klerikalni fant je ubil svojega očeta Krajska. Lep srgled slovenskega klerikalizma je to, da ubije sin svojega očeta in to ravno ob času, ko so imeli klerikalci svoj shod, ki se izgledal kakor menašerija divjih živali.

Velika roparska topla v Zagrebu prijeto. Zagrebška policija je pri neki raciji početkom decembra zasačila nekoga Ernesta Stika pri vliomu v Petrovi ulici. Polagoma pa je prišla na sled še celomu ducetu Stikovih prijateljev. Cela banda je bila dobro organizirana in je izvršila tekorn ebe-ga leta nad 40 vromov in ena roparski napad. Torej popolnoma alična družbi, ki je bila pred tremi meseci zasačena v Ljubljani. Kolevočji vromilcev sta bila Josip Karadžić in Josip Krležica.

Ameriški kolektor dospel v Pariz.

Istrijati ima 255 milijonov dolarjev, kolikor znašajo stroški okupacijskih čet ob Reni.

VPRASANJE PA JE, KAKO DOBI TA DENAR.

Pariz, 28. febr. — Ameriški kolektor Elliot Wadsworth je dospel v Pariz. Njegova naloga je kočljiva. Istrijati ima \$255,000,000, kolikor znašajo stroški vzdrževanje ameriških čet ob Reni od dneva premirja do zadnjega meseca. Zavezniki so se imenovali zastopniki, ki se bodo posvetovali z Wadsworthom radi plačila te vsote, toda nemški zastopnik ni bil povabljen, dasi mora Nemčija plačati omenjeno vsoto.

Kako bo Amerika istrijala te milijone, je še uganka. Nemčija mora plačati, ampak zavezniki so slepe vključili svoje reparacijske tirjave na vse, kar ima kakšno vrednost v Nemčiji in če Nemčija plača samo en cent kam drugam, je takoj obtožena, da krši versajlsko pogodbo in nakopije si novarost sankcij.

Zdržena države niso podpisale versajlske pogodbe in nečije imeti nikakršnih stikov z reparacijami — toda cela stvar je slepljena z vprašanjem reparacij in Wadsworth se bo moral pogajati z člani zavezniške reparacijske komisije.

Ako ameriški zastopnik ne bo mogel rešiti stvari z zavezniki, se bo morala ameriška vlada obrniti naravnost na Nemčijo za plačilo navedene vsote.

Ameriški kolektor pa ima še neko drugo nalogo, ki je zelo nepriljubna za Francijo. Potrvetiti želi, kako in kdaj misli Francija plačati svoj dolg Ameriki. Francija je zdaj na vrsti, da sklene pogodbo z Združenimi državami glede odplačevanja vojnih posojil.

PREDAVANJE ILLUSTRACIJSKI JAMLI.

Chicago, Ill. — Harida T. Mumford ima v četrtek zvečer dne 1. marca zanimivo predavanje "India and Gandhi". Predavatelj ilustrira svoja izvajanja iz stereotipnih slikami. Videti bo na ta večer krasne pagode, temple, jame, mavzoleje, kašmirsko dolino, imenovano "Pozemski paradiz". Izvajanja se bodo tikala socialnih, političnih in gospodarskih razmer v Indiji. Začetek tega predavanja je ob osmih in 15 minut zvečer. Vstopnina 50 centov. Prihodnje predavanje bo "Postanica Mahatma Gandhija".

BUDARJI V GROSSU SE ORGANIZIRAJO.

Predsednik distrikta št. 15, U. M. W. A., Wm. Bogartz poroča, da se je 140 rudarjev priključilo nanovo organiziranemu rudarskemu krajevskemu društvu v Grossu zadnji tork zvečer.

Bivši predsednik A. Howat in poprejšnji podpredsednik Avgust Dorehy sta sprejela predsednika Bogartzta, govornika moštev ter jim svetovala, naj zopet pristopijo k rudarski organizaciji.

"DOBRODELNE" ZNAMKE NA OGRSKEM.

Washington, D. C. — "Dobrodelne" znamke so nova prikazen na poštnem polju, kakor poroča poštni oddelek ogrske vlade s sedaj v Washington. Te "dobrodelne" znamke, ki ostanejo v veljavi samo tri mesece, so pa Ogrskem napredaj po dvojni strani svoje običajne veljave. Čisti dobiček je namenjen v javne dobrodelne svrhe, in sicer v odpono v prometu do 31. marca tega leta.

REFORMA AMERIŠKE JUSTICE.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Tu se je zbralo 400 juristov, ki so si vzeli nalogo reformirati administracijo justice in Združenih državah. Nekateri odvetniki so izrekli značilne opazke. "Dejstvo, da je slovak dober odvetnik," se glasi poročilo. "Se ni spricavalo, da je običajno dober carski tvedenec, sodnik, sploh javni uradnik in da smo govoriti s avtoriteto o stotih vprašanjih na govorniških odtih in v abornicah." Dalje: "Dogmatični so bolj nagljeni k sleparstvu, reveži pa k tatvinam. Odvetniki morajo gledati, da se odpravi negotovost in nezanesljivost justice in da bodo zakoni bolj enostavni."

GENERALI BELE VOJSKE SE ŽELE VRNITI POD RDEČO KASTAVO.

Moskva, Rusija. — Izvrševalni odbor kozakih sovjetov v donskem okraju je prejel od odličnega bivšega kozakovega voditelja v tujini pismo, v katerem prosi, naj bi mu izposlovala sovjetske oblasti dovoljenje za povratek v Rusijo. On pa ne govori sam v svojem imenu, nego tudi v imenu velikega števila bivših generalov in višjih častnikov bele armade, ki bi se radi vrnili v službo pod sovjetskimi režimom.

PONZI PROSI MILOSTI.

Boston, 27. februarja. — Znan Karol Ponzi, ki je odsedel sedemindvajset mesecev svojega petletnega zapora radi svojega sleparstva, je vložil prošnjo za usmiljenje in odpustitev iz ječe. Ponzi se je vrnil pred dvema dneva v plymouthsko ječo, ker se je moral podvreči letodni operaciji. V svoji prošnji pravi, da bi mu nadaljnje bivanje v zaporu nakopalo stalno bolezen.

Nova kolizija svetov v vesmiru.

Pariz, 28. febr. — Na nebu, da leč proč od naše zemlje, se je dogodila nova kolizija svetov in posledica je — nova zvezda. Francoska akademija znanosti naznaja, da je zvezda Beta Ceti v konstelaciji Cetus naglo safarala v veliki luči, veliko večji kot jo ima zvezda Aldebaran, ki je večja kot naše sonce. Flammarion in drugi astronomi so takoj zaključili, da je vplamtenje zvezde znamenje kolizije med svetovi v Cetusu. Ako se bi kaj takega pripetilo v našem osončju, bi naša zemlja zgorela, kakor suh drevesni list, ki pade v ogenj. Ampak kolizija se ni pripetila v trenutku, ko so astronomi zagledali šarenje, pač pa pred osemdesetimi leti. Toliko časa namreč potrebuje svetloba, da pride iz Cetusu da naše zemlje. In svetloba gre 186,362 milj na sekundo!

Anglija anektira južno Rodosijo.

London, 28. febr. — Anglija se pripravila anektirati južno Rodosijo v Afriki. Ta pekratnja je zdaj pod upravo South African kompanije. Površina pokrajine znaša 149,000 štirjakihi milj.

Lord Curzon je dejal večer, da Anglija ne bo dala iz rok Mezopotamije niti Palestine, dokler je on zunanj minister.

Tripolitanska fronta.

London, 28. febr. — Iz Tripolisa poročajo, da so Italijani zopet porazili tripolitanske rebele in okupirali Misratah. Zasedbo tega mesta je vsa Tripolitanijska zopet v rokah Italije.

Dolg Nemčije raste kot kvas.

Berlin, 28. febr. — Dolgovi Nemčije so do 20. februarja narasli za 514 milijard mark. Dolgovi so znašali tega dne dva milijona 929 milijard in 800 milijonov mark. (Po večeršnjem denarnem kurzu je to \$131,841,000 v ameriškem denarju.)

Poljaki ispraznili tri vase.

Varišava, 28. febr. — Po najnovjših poročilih je mrt v okoliših Vilno. Poljake čete so ispraznile tri vase ob železnici Varišava-Gročno-Vilna. Vlada se ni na jasnem, komu spadajo te vase, zato jih je dala isprazniti.

Najden grob ni Tutankamenov?

Rim, 28. febr. — Največji italijanski egiptolog Schiaparelli dvomi — kot piše "Messagero" — da je truplo faraona Tutankamena v volini, katero je odkril lord Carnarvon v družbi z ameriškim arheologom Carterjem. Po mnenju Schiaparellija sta Carnarvon in Carter našla za zakladnice Tutankamena, dočim je truplo kralja mogoče v kateri drugi volini.

Revolta v Zapadni Traciji.

London, 28. febr. — Iz bolgarskih virov poročajo, da je izbruhnila revolta proti Grkom v Zapadni Traciji. Bilni Xanthijs se vže krvavi boji.

Proč s protisindikalističnimi ukrepi!

Lansing, Mich. — (Federatnd Press.) — Kakor hitro se snide michiganska legislatura k zasedanju, bo predložena resolucija za odpravo zakona proti kriminalnemu sindikalizmu, ki je bil sprejet leta 1919. Kagro so zanimali justični tajnik Palmer in razne privatne detektivske agencije. Tak zakon je bil sprejet v tridesetih državah Unije.

POSTAVOJALCI SE NE ZEMNJO ZA SLABO OBRAČUNAVANJE NA ŽELEZNICI.

Denver, Colo. — Coloradski državni senat je odklonil resolucijo, v kateri je bilo povedano, da naj guvernir uporabi vso državno oblast za vzpostavitev dobrega in rednega železniškega prevažanja. Poslanska zbornica je odobrila to resolucijo, ali prijatelji železniških baronov v senatu so jo zavrgli. V debati je bilo rečeno, da trpe vsi sloji, ki imajo posla z železnico, vseh slabega obratovanja veliko škodo.

V mnogih okrajih je bilo nemogoče odposlati po železnici več tisoč glav goveje živine, ovac in preštev, a po rudarskih krajih šaka ruda še po več tednov in mesecev železniškega prevoza. Ljudje se v obupnem stanju in položaju valed teh žalostnih razmer; pa so se obrnili do legislature. Pa kakor kaže, prejkone zaman.

V ZDRUŽENIH DRŽAVAH SE JE BATI POMANJKANJA MESA.

Washington, D. C. — Poljedelski department poroča, da se je valed večnega namazanja ameriškega prebivalstva bati pomanjkanja mesa. Poročila pravi, da bo težko zalagati domače prebivalstvo s mesom in obepem ga pošiljati tudi v inozemstvo.

Leta 1850. je znašalo prebivalstvo Združenih držav 23,191,876, a goveje živine, ovac pa je bilo tiste leto v celem 84,000,000. Po računih zadnjega ljudskega štetja se je prebivalstvo odtlej skoro petkrat pomnožilo in naša sedaj 109,955,947 oseb, a poljedelski strokovnjaki pa cenijo število živin za meso v istem letu samo na 168,985,000, ali manj kakor dvakrat večje od onega v l. 1850. — Čas par mesecev utegnemo na podlagi tega poročila doživeti dobrino podražanje mesa.

BIVŠI GOVERNOR SE OGREVA ZA 48-URNI DELAVNIK.

Cincinnati, N. H. — V sagovoru postavte za osemindeseturni delavnik pred osemindvajseturnim odnikom je dejal bivši guvernir Beas, da ne bi takina postava delala nikake škode farmerjem, kakor to trde nasprotniki te postavte.

"Države, ki so politično pod kontrolo farmerjev, so vodilne v omejitvi delavnih ur po tovarnah," je dejal. "Ismed držav, ki še imajo postavto za 48-urni delavnik, so vse jazen države Massachusetts, poljedelke države.

"California, Oregon, Nev. Dakota in Utah, vse mogočne poljedelke države, imajo to postavto; in nadalje Arizona, Colorado, Kansas, Montana, New Mexico, Nevada in Washington imajo postavto osemurnega delavnika za ženake. Nobena država, ki je uveljavila postavto za osemindeseturno delo na teden, je ni do slej še preklicala."

Govornik je navedel vladne statistike, s katerimi je dokazal, da je v Manchesteru, glavnem industrijskem središču države New Hampshire, umrljivost med delavkami 150 odstotkov večja kakor pa med ženakami, ki niso delavke.

SUDNO TOLMAČENJE PRISILNIŠKIH DOLOČB.

New York, N. Y. — Antonio Bovo je prišel iz Italije v Združene države pred dobrih dvanajsetimi leti. Delal je v jeklarni ter postal naposled predelavec v Youngstownu, O. Tu ima svojo lastno hišo. Lani je meseca maja odšel s svojo ženo in tremi otroci v Italijo na obisk. Tu je obolel, valedčesar se ni mogel vrniti tekom šestih mesecev, kakor to zahtevajo prisilniške postavte.

Ke je dospel Bovo v svojo družino v newyorško pristanišče, so bili vsi skupaj odvedeni na Ellis Island. Tri dni pozneje je bila njegova družina pripukljena v to deželo. Ali Bovo pa, ki je prešvel 32 let v Ameriki, imel odgovorno delo in lastno hišo v tej deželi, ne sme več stopiti na ameriška tla samo zato ne, ker ni v smislu prisilniške postavte dovolj "pizmen".

Steinmetz, član F. S. R.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Tiakovni biro organizacije "Friends of Soviet Russia" poroča, da je znameniti električni inženir Charles P. Steinmetz postal član posvetovalnega odbora omenjene organizacije.

NAMERAVANA POSTAVA PROTI KUKLUKSOVCI.

Kakor poročajo iz Albany, N. Y., je državni senator J. J. Walker iz newyorškega mesta uvedel v newyorški legislaturi zoper kukluksorce najstrojše predlogo, kar jih je bilo še kdaj predloženo v tem smblu. Predloga bo, če postane postava, brezobzirno razkrila imena in naslove vseh kukluksovskih uradnikov in članov, objavila kukluksiko ustavo, pravila te organizacije ter prisilila kukluksorce, da bodo morali odkriti vsa svoja delovanja, pa naj bo to še v katerikoli smeri, politični ali drugačni. Kršitev predložene postavte bi bila kaznjiva v denarno globo v znesku od \$1,000 do \$10,000, in če bi ne bila globa poravnana, pa z odgovarjajočim zaporom.

NARODNJAKSI OGENJ KOPET GORI V NEMOČJI.

(Nadaljevanje s prve strani.) stotisoče ljudi v Porenju in Westfaliji, ki so ravno tako fanatični nacionalisti, kakor so bili moriči Rathenauva, "prokletega mednarodnega lida". Dospel sem v Essen par ur pred, predno se je Fritz Thyssen in peiducata drugih industrijskih magnatov vrnilo iz Mainza, kjer so bili pred francoskim vojnim sodiščem. Na kolodvoru sem videl naravnost divje prizore. Enake prizore sem videl 1. avgusta 1914. v Parizu z edino razliko, da tam so tulli francoske patriotične pesmi, tu pa nemške. Drugače je enalinstva vojna psihologija, isto psovnanje in zmerjanje "sovražnika".

Kjerkoli se pokaže francoski vojak na ulici, je takoj osmerjan. Častniki se pokažejo zunaj le v spremstvu dveh prostakov z nasajenimi bajoneti. Eden Franceoz, ki ni je delal pot skozi gnečo na kolodvoru v Essen, je izgubil potrpežljivost. Potegnil je revolver in ga nameril name, ki sem slučajno stal pred njim in opazoval podivjanje maso.

Isto areto sem imel v Duisburgu. Prišel sem tja ravno v trenutku, ko so bile demonstracije pred običnako ječo, v katero so bili Franceosi zapeli gvnatalja gospod, ki se ni zmenil za njihove ukazne. Dvakrat, trikrat je mnočica korakala okrog ječe, pojoča "Siegreich wollen wir Frankreich schlagen". Situacija je bila tako preteča, da so Franceosi zaprli ulice, ki vodijo do njihovega stana. Ker imam ameriški potni list, sem dobil dovoljenje, da sem se hitro odpeljal z tramvajem v Dueseldorf. Toda tam ni bilo nič bolje. Velike demonstracije so se vršile pred železniško postajo.

MAENANILLO IN SARVALA.

Z žalostnim srcem naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da nam je umrla naša ljubljena žena in mater

MARY JUG (roj. Žeker)

v starosti 22 let po daljši bolezni in sicer je umrla dne 11. februarja, 1923 jutraj. Pogreb se je vršil dne 14. februarja, t. j. od doma njenih starišev kamor je bila pripeljana iz Starforda, Pa. Pokopana je bila na Biam pokopališču. Lepa hvala njeni materi, ki je bila na strani od zadnjih sdhlijajih in za krasni darovani venec, hvala hstru in botri Franku in Rosie Kenney za krasni venec svetlih cvetlice. Nadalje hvala Ignacu in Lizie Roscher iz Mamor, Pa., za venec in vdeležbo pri pogrebu, Louis in Agnes Zakšek za njeno pomoč in postrvovalnost ob smrti moje soproge, kakor tudi g. J. F. Keashe za venec in vso pomoč, ki sta nam jo dali v naših težkih urah. Lepa hvala njenim starišem, ki so jo sprejeli na svoj dom, na njenem zadnem potu k večnemu počitku. Hvala Joseph in Nezi Zakšek za venec in vdeležbov pri pogrebu. Hvala vsem bratom Lokali in U. M. W. of A. za obilno vdeležbo pri pogrebu, snako hvala tudi članom društva "Nanos" št. 310, S. N. P. J. v Gray, Pa. in vdeležencem iz Acosta, Pa. Še enkrat lepa hvala vsem za vaš trud in postrvovalnost, ter tolažbo v naših bridkih urah. Tebi ljuba žena in mati pa želimo počivaj mirno in lahka naj ti bude ameriška zemlja, tvoj spomin ostane za vedno med nami. Žalujoci ostali: Frank Jug soproga, Frank Jr. in Fred sinova, Mary in Ruit hčere, v starosti od 11 dni do 5 let, Joseph in Ema Žeker stariši, Rosie Kenney, Lizie Roscher, Agnes Zakšek, Ema, Sofie in Francez Žeker sestre. Pred in Joseph Žeker brata, Gray, Pa.

Slovenska Narodna Podperna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Inšurg. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODESEK: Predsednik Vincent Calmar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 81, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka, Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, uradni glasilo Jose Zverstah, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK: John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Schmittler, Box 278, Barbours, Ohio, Fred A. Vidor, Box 673, Eld. Miss., John Tordaj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Corloh, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODESEK: OSREDNJE OKROEJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 30. Lawdale Av., Chicago, Ill.

VZNOJNO OKROEJE: John Ambrosii, Box 286, Moon Run, Pa. John Grodski, 14821 Pagan Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROEJE: Anton Selar, Box 164, Geneva, Kans., na Jugoslaviji, Max Mara, Box 166, Ruhl, Miss., na severozapadu, Mike Zugel, 2453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbori: Frank Zalts, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Samrak, 2900 Fraser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdravstveni odbor: Predsednik: Frank Alek, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Jos. Owen, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Snek, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VARNOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6253 St. Clair Av., Cleveland, O. POZOR! — Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši tako:

VSA FIRMA, ki se nanašala na posla gl. predsednika in na vodstvo Predsedništva S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Av., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNISKE PODOPORE SE NASLOVE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Av., Chicago, Ill.

BENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se šljejo gl. izvrševalnemu odboru in Jednoti vobse so naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Av., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Av., Chicago, Ill.

Vse petletne globo poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltsu, predsedniku nadzornega odbora, 2900 Fraser Ave., Cleveland, Ohio.

Vsi prisrki na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namerilni, splošni, naročilna in sploh vse kar je v zvezi s glasilom "Prosveta", naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Av., Chicago, Ill.

POTREBUJEM delavca za stalno delo na farmi. Tistoga, ki to smeli, naj se nemudoma prijavl in naj piše za posamila na naslov: Frank Koren, P. O. R. Worcester, N. Y. (Adv.)

ISKEM DVE SLOVENKI za delo v restavrantu, kateri si razumeta v kuhinji in stroji gostom v restavraciji. Prilid in vseloga znašajo ženaki, sam privolji plačati \$50 na mesec in hrano. Pišite ali pridite na naslov: UNION CAFE, John Vane, P. O. Box 405, Zeigler, Ill. (Adv.)

Je rešilo ta problem še za tisoče in tisoče mater v teku sodnih trah guvernacij in vod otrok je bilo vzgojenih še za Eagle Brand kot od vseh drugih pripravljanih hran skupaj.

Zaneeljivá hrana za otroke Borden's EAGLE BRAND (CONDENSED MILK) (sterilizirano mleko) Je rešilo ta problem še za tisoče in tisoče mater v teku sodnih trah guvernacij in vod otrok je bilo vzgojenih še za Eagle Brand kot od vseh drugih pripravljanih hran skupaj. Če se vaše mlako ne strinja — se so vaš otrok na radi in John ali pa je siten in navtahnjen, rabite Borden's Eagle Brand.

Največja in privlačna ponudba prav to kar vamho potrebuje. Šest vrednotnih in porabnih stvari za samo \$6.95. Vse odino prilično tvoj pitje te dajem, pa tek šest komadov in se pripravljajo, da ste dobili dvojno vrednost za vsi denar. Pačito, da ste med prvimi, ki ste dole to ponudbo in zastonje naš zastopnik na črni. In pošiljate denarja v nameni, samo pošiljate \$6.95 v poštnih znamkah in pošiljate toliko za mi vam želimo pošiljati to vrednotno vrednotno komado in splošno.

Naše družinske razmere.

Linočn, III. — Delavske razmere pri nas bi primerjala razmeram v splošnem. Vaški dan delajo, pa veseno delavci še niso obogateli, kajti stara draginja še ni prešla. — O družinskih razmerah ne morem veliko pisati, kajti pri nas še niso ženske toliko napredovale, da bi hodile na društvene seje, če pa nekdo ne gre na sejo, tudi ne more vedeti o napredku društva. Me sestre še ne poznamo svojih sobratov in soster. Po mojem mnenju bi morale bolj pohajati k sejam. Zakaj pa plačujemo assement, zakaj smo članice? Vem, da bodo moški rekli, kdo bi pa žujino skuhal, če bi šli vsi na sejo v nedeljo dopoldne, zato pa bi jaz svetovala, naj bi se seje preložile na taktat, ko bi tudi ženske lahko prisostvovali, — če nekaj drugega moram omeniti o društvu. K društvu sem bila prijazno sprejeta, takala sem zamaj dvorane, a komaj sem prišla moter, že so mi rekli, naj grem domov žujino kuhat. Vse drugo se napravili brez moje navzočnosti, tako celo radi polica. Nočem, da bi kdo mislil, da kritiziram to, da nisem hotela, da bi bila polica napisana na moša, ne, naj jaz bi sama rekla, naj tako napišejo, toda pravilno se mi ne zdi. Vsako novopristoplo članico bi morali vse vprašati prav tako kot člana. Pri društvih bi morala biti članice prav tako enakopravne kakor člani.

Kolikor sem uvidela iz opisovanja družinskih razmer, so še ni nobeden oglašil, da bi klepetanje drugih jezikov povzročalo nezadovoljnost v družini. Dandanes je veliko ljudi, ki šuntajo moše na seno, češ, poglej, tvoja baba je taka in taka in ravnoisti ljudje se bodo morda obrnili na njegovo seno, ter jo šuntali na moše. To seveda povzroča, da se žene jezijo na moše in moš savi da se. Oni, ki so uvideli, da so o obkovanjem povzročili raspor med zakonikima, se amajejo za svetom. Zato pa rojaki, nikdar ne verjemite tujim obrekovanjem, dokler se sami ne morete prepričati. Ko prične kdo praviti na to, da "tvoj dedec ni iznišil ali tvoja baba je taka in taka," naj se ne boji, da se na njega niti ne boje in ga pustite pri miru, da se v svojim sgrajenjem ne navzite veselja.

Pri meni je saveljo jezikov prišlo še tako daleč, da sem dom s svojo hčerko zapustila. Ko so videli, kako daleč so me spravili, pa so se rekli moši: "Veš kaj, če se vzameš nazaj, si ne bomo nikdar več dobri sosedje. Moj moš pa jih veseno ni poslušal, ker vedel je, da govorijo le za škodo človeku.

Pred tremi leti sem ležala radi teške opracije v bolnišnici. Klepetulja je arečala mojega moša, ko je šel v dela domov in mu prišla tožiti: "Veš, tvoja Lojna je taka in taka." Valle hudih bolečin sem se radi tega morala le tisti veder jokati, čeprav sem komaj par dni pred tem prestala dve uri in pol na operacijski mizi. Različne predsodke so imeli o meni in jih izražali napram mojemu mošu, da sem prevedo Američanka. Res sem bila stara le dve leti, ko sem prišla v Ameriko ter sem tu že 23 let, vendar znam slovenski jezik dobro, ter se samu učila pisat in brat. Ko sem bila še šolarica me je nekdo slišal učitelj govoriti slovensko in tedaj me je bilo res malo sram. "Ne oramuj se, le govori," mi je rekel. "Če človek veš jezik zna, veš velja."

Predno končam moram še reči, da moja in mojega moša ljubezen je prekorajčila vse hudobne jezike in zdaj, ko se ne zmeniva več na obrekovanja, živiva zadovoljno. Kjer je prava ljubezen in za-

upanje, zlobni jeziki ne morajo opraviti ničesar. Mogoče napravijo za en čas zmedavo, a slednjiš vendar zmagata resnica.

Pozdravljam čitatelje Prosvete in vse ločene ženske. Ne strinjam se z onimi, ki pravijo, da je vse ženska kriva. — Alojzija Strahak.

Collinwood, Ohio. — Po prvič povedano, mi nikakor ne ugaja popisovanje pod naslovom "družinske razmere", ki niso za javnost, zlasti ne potom takega lista kot je Prosveta, ki je na glasno kot list za napredek in izobrazbo. Sicer me veseli, ko se sestre toliko zanimajo za list in pišejo, toda veliko bolj bi me veselilo, ko bi pisale kaj pametnejšega in bolj podučnega, na primer, ko bi kaj več pisale kakih rožnih in kuhinjskih delih ali sploh o gospodinjstvu. Ako katera pronajda kaj novega, naj bi o tem seznanila čitatelje, tako kot imajo na primer angleški listi, v katerih so oddelki za ženske, v katerih si druga drugi pomagajo. Tu je še veliko Slovencek, da niso zmogli angleščine, zato vem, da bi Slovencek šrom Amerike veselilo kaj takega, ker to bi bilo v njih korist, ne pa pisanje kot zadnja časa, ki pametnemu človeku v romanu ne ugaja.

Če se moš in žena ne razumeja, ter sta navzkriž, je to njuna stvar, pa nikogar drugega. Po prvič povedano, prav nič ne simpatiram z onimi, ki si delajo reklamo po listih na ta način. Pristati moramo na to, da mnogokrat tepe ženo jezik, ker ga ne zna ali noče bradati, bila sem sama priča takim slučajem. Tako tudi ne zagovarjam moše, kateri tajepe svoje žene, kajti to je brezprimerno divjaštvo. Angliji pa pravijo, da sta za boj potrebna dva, torej se en sam ne more bojevati, temveč morata biti dva.

Zatorej Slovencek šrom Amerike, opustite to in svoje blato lepe operite doma ne pa v javnosti po listih. Ako se mošje res tako pe-divjani šot pišete, da si mogoče živeti z njimi, ločite se od njih, pustite jih pri miru, naj se pripravijo sami. Toda prej premislite vsak korak, da se potem ne kasnate, marsikatera bi bila zelo vesela, če bi smela nazaj k svojemu bivšemu soprogu, čeprav v javnosti ne pokazuje, kaj nosi na dnu srca. Posebno kjer so otroci, je treba dobro premisliti, ker vsaki mater bi morala biti prva skrb vajeja njenih otrok. Poznani ženo, ki je pustila svojega moša, rdino zato, ker se ga je navadila, daš je bil kat vsor moša, imela je namreč obilo čustev in v svoji nepremišljenosti je mislila, da jih ima na labero. Toda čudo se je motila, kajti kakor hitro je pustila svojega moša, tako so jo zapustili njeni čustveni. Prej je imela moša, potem pa je šlo na njeno odgovornost. Je paš mnogo rib v morju, toda vsaka ne potegne za trnek. Nje ni sram priznati, da se kesa, in takoj bi šla nazaj k mošu, če bi jo le hotel.

Rojakinje, ako ste torej zadovoljne, vprašajte raje uradnika lista, če nam more odstopiti eno kolono, ki bi mi dali ime "Gospodinjski oddelček". Prepričana sem, da bi vsaka, ki je količkej zmožna, prišla za pero in dela kaj dober nasvet ali navodilo. V slučaju pa, da bi česa ne vedela, ji bo gotovo druga sestra s veseljem priskočila na pomoč in se oglasila s odgovorom.

To, drage sestre, nam bi bilo v korist. Vsek ve malo, vsi pa vse. Prosveti šelim mnogo naročnikov ter da bi vstrajala pri svojem načelu v boju za proletarijat, za njega izobrazbo in napredek. — Josephina Slapnik.

Narodite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

ŽENITVENA PONUDBA.
Samec star 45 let, ki ima precej premoženja, se želi seznaniti s Slovenko, dekletom ali vdovo s ne več kot enim otrokom v svrhe ženitve. Veš podrobnosti se lahko izve pisмено, torej pišite na naslov: SAMEC, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

ZA KUHANJE PIVA DOMA
Imamo v zalogi slad, kmečji, sladkor in vse druge potrebščine. Področje in se pripravite, da je doma pri vas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi skrinje, ledene, steklene in raznih loncev, ted.
Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vas kraja.
Grocerijam, stadičarjem in v prodajalne teleznine damo primeren post pri večjih naročilih. Pišite za informacije na:
FRANK OGLAR,
6021 Superior Avenue, Cleveland, O.

Ledeniki ugrožajo plovo po Atlantiku.

New York. — (Jugoslovanski oddelček F. L. I. S.) — Na mali ladiji "Senena", ki služi za poblečno stražo, je nastanjen Mr. Edward H. Smith; to je oni moš, ki odgovarja na vsa vprašanja ladijskih poveljnikov glede nevarnosti ledenikov tekem nevarne sezone. Smith je pred dnevi imel interesantno predavanje pred skupino upraviteljev najvažnejših preokceanskih parobrodskih družb; v tem predavanju je poročal, da bodo ledeniki (icebergs) kmalu ogrožali plovo preko Atlantskega oceana.

Ledena polja so se že pojavila ob velikih Newfoundlandskih kličeh in se bodo kmalu raztezala proti jugu. Tekom spomladi bosta dve obrežno-stražna parnika, "Tempa" in "Modoc" opravila "ledno pajtulo"; parnika imata električno gonjene stroje in sta v stanju pluti tudi ob najhujšem vremenu. Čim se prvi ledeniki pojavijo ob velikih Newfoundlandskih kličeh, se parnika odpravita na svojo službo in ostaneta v njej neprenehoma do prihodnjega junija, ko je nevarnost minila, da bi ledeniki zabredli v pot prekoatlantskih parnikov.

Mr. Smith je opisoval dele mednarodnega patroliranja ledenikov, ki ga ameriška vlada opravlja tekem sadnjih desetih let, in razlagal, kako ledeniki nastanejo in kako morskari toki jih priganjajo proti jugu, kjer ogrožajo plovo prekoatlantskih parnikov. Led, ki se utvarja na severu na površini morja, takozvana "field ice", se pojavlja ob vhodnem obrežju Newfoundlanda še ob koncu januarja. Ti ledeni splavi prihajajo na jug v obliki podolgate in ozke proge, ki je približno petdeset milj široka. Ko ta led splava bolj proti jugu, se kmalu staja; koncem aprila ni več nikakoga ledu niti ob Newfoundlandskih kličeh. Ledeniki ali ledene gore pa so ogromni kolali ledu, kateri so se odtrgali od velikih ledenih ledenic, ki pokrivajo Grenlandsko. Labradorska morska struja jih splavlja proti jugu, kjer se pojavljajo do junija.

Parniki, ki patrolirajo morja, da se odstrani nevarnost ledenikov, stalno opazuje njihove sledove, seznanjuje njihovo položaj in smer njihove plovitve in opozarjajo vse parnike na nevarnost. Mr. Smith je v svojem predavanju omenil, kako nekateri ljudje imajo napačno nasiranj, da se ti parniki ukvarjajo s vničanjem in razstreljanjem ledenikov. To bi bila paš nemogoča stvar, ako se pomislil, da so pomerili neki ledenik, ki se je dvigal 248 čevljev. Izmed površine vode in se je raztezal čez 1890 čevljev. Bilo je v tem ledeniku zadosti ledu, da bi napolnil vsako ledenico v Združenih državah za mesec dni.

Dosedaj niso še imali nikakoga sredstva, potom katerega bi mogli odkriti prisotnost ledenika v megli ali temi. Ledena sapa v zraku in temperature vode ne nudita nikakoga zanesljivega sredstva. Upajo pa, da zvokomer, ki go je vojna mornarica razvila, bo časoma tako popolnjen, da bo v stanju izražati svetle odmeve približajočih se ledenikov, iz katerih se bo potem računala daljstva in smer te nevarnosti.

Zgodbe o nekaterih krščanskih čednostih in nečednostih.

IVO ŠORLI
(KONEC.)

Redka bolezen, neverjetno redka, a možna je! Dajmo ga še pod žarko! Odloži.

— Je in je! Nisem se motil! vzklikne, ko je pogledal skozi Matevčeva. Srce se vam strjuje, gopod!

— Seceš Str-ju-je? se prestrašil Matevč. In kaj zdaj!

— Operacija! Odrezati moramo, oziroma odbiti trdino. — Od vseh strani skoraj že oklepa še zdravi del srca, celo nekoliko nevarne bo — prej bi bili morali priti, najbrže že pred kakimi desetimi leti! No, kar je, je, in zdaj ni več odlašati, ako hočete, da ...

— Nočem! obupno krične Matevč. Kar ločite se!

— In učenjak si res zaviha rokava, položi nož in tudi dietvece in kladivo poleg sebe, ukaže Matevču leči ter odpre.

— Saj sem rekel! veselo vzplamti, ko drži Matevčeva srce že v rokah in ga kaže učencem. Era, do tu sem že sega trdina! Še deset mesecev, pa bi bilo kakor kamen!

In še vsame v roke dleto in kladivo, ko se nenkrat vstavi.

— Hm, km, nekoliko težko bo živeti s tem ostankom! samrara. In kdo pravi, da stvar ne pojde dalje, ako ostane le drobce trdine? Vidim namreč, da preprižajo strjene žila še skoraj vse dele ... Kaj če bi poskusil prej — — — Moralna stran napred ima na potek večine boleznin in njih zdravljenje velkanski vpliv ... Čujte, vi gospod svetnik cesarji — kako je z vami drugače? ... Ali ste, ne zamerite, ali ste drugače to, kar se pravi — dober človek? ... ali imate drugače takozvano — mehko srce? ... Toda opozarjam vas, da morate govoriti resnico — resnico kakor pred ispodvnikom. Zakaj drugače nima smisla. Poskusil bi namreč, da vam režim še celo srce, če je mogoče.

Matevč je na tako vprašanje ves smeden, rdečica ga obliva, strmo gleda v strop. Dober človek? ... Seveda ni hudoben ... Nikomur ni še krivice storil, ako ni imal kakoga nepriljetnega opravka s njim ... Pa tudi tedaj ... hm, naj je šlo vedno vse po sodniških potih, torej pravihnih potih ... In če ljudje niso hoteli zlepa pisati, ali je bil on kriv? ... Drugače pa — — — Res, istemu profesorju Močniku je zadnjič posodil neko staro knjigo in ni ničesar zahteval ... Potem je dal v škrinjico za dobrodelno družbo dvakrat po dva krajorja, ker se mu je smilili uboga deca na svet ... In domnevno tudi ljubi — vedno je bil dober narodnjak ... Skratka: to, kar se reče hudoben človek prav gotovo ni ...

— Hm, ni dovolj, da niste hudoben človek, zmaže profesor s glavo in se rahlo nasmeje. Za takšno zdravljenje bi bilo treba več ... Mislim tako: če ste bili radodarni? In ne samo tako-le v navadnem pomenu radodarni, da človek ne odreče, ako ga kdo zaprosi, in da potem da pol rad pol ne-rad ... Nego: da se mu kar srce zasmaje, ko da, zasmaje, ogreje, razširi ... da — razširi! Zakaj v tem tiči vse, kar se tiče moje nove nade ... Ali morete potrditi, da ste tako?

Ah, Matevčeva srce sabeli ko pravzaprav ne more potrditi ... Pa saj tudi prilike ni imel, da bi bil občutil kaj takega kdaj, kako tako — razširitev ... Ali ga je kdaj poprosil kak tak, da naj bi bil občutil? ... Sami nadležni ljudje, in človek se jim je rajši umaknil, ali pa se zapri, če je bilo še mogoče ... Tisti pa, ki so prišli po posojilo, itak niso vprašali zastoj ... Kaj bi se ti potem širilo? ...

Fotožil profesorju.

— Hm, še mogoče, skomizgne učenjak. Toda v tem slučaju morate takih prilik naravnost sami iskati. Služevajte, kje leži kaka bolna vdova; petimi lačnimi otroki, pa kupite koš jestvin in stopita tistih par nadstropij ...

— Po stopnicah ne morem! Sape ni zmanjkuje!

— Najdete tudi že bliže, ako hočete — tudi v prizemlju, še prej pod! Sploh napravite, kakor veste in znate. Zdaj, ko sem spoznal, da bi bila to

boljša pot, mi rest ne dovoljda izvršim operacijo, predno se potknuva le nje. Tu imate spet svoje srce — vrnite se v domovino, držite se svojih navodil! In šele ako v dvak, trih mesecih kljub vsemu ne bo bolje, se lahko spet vrnete!

In položi Matevčeva srce hladno spet na prejšnji prostor, zadnje rano in drugo Matevčeva, naj vstane in gre, Zakaj že nosejo novega pacienta skozi vrata.

Matevč se zahvali, pokloni, in vrne na kolo-dvor. Zakaj šez tega profesorja ga tudi tukaj ni, In ali ni bolje, da reši celo srce, ako je mogoče, nego da bi živel samo s četrtinko, kakor tisti žalostni vojniki Zamejec s polovico pljuč? Bo res nekaj stalo, a zdravje je prvo, če ga človek izgubi! ...

In doma sačne nemudoma z novim zdravljenjem. Popravnica na občini, kje bi bila kaka taka vdova s petimi nagimi otroki v petem nadstropju — nalašč in kljub vsemu pojde v peto nadstropje, le da bo pomagalo več! Toda še vidi: težava bodo! Pravijo, da tako vdove sploh in v celam mestu ni. In ko se očncha, uradnik zakriči nanj, ali mu je še zmanjkalo štev med zdravimi ali pa se njih peati boji, da se je lotil najzanesljivejših med nerrečniki? Še zapreti ga pustijo, ako kaj izvede!

Pa vendar mora biti! samrara Matevč sam pri sebi. Zgradi vas jaz ne bom umiral!

Toda, ksmar se obrne, povsed se nekako izgavarjajo, in ko naposled le izve, da bi bila primerna vdova v petem nadstropju in in te ulice, ga še vrtar zadržuje, češ, da ni tako hudo, in da je vdova ravno večraj dobila nekako podposo.

Ali naš dobrotnik se ne pusti odgnati in še dosti ročno plesa s svojo polno kolaro od nadstropja do nadstropja, pa je kmalu pred pravimi vrati. No, vrag vzemi! vrata so slučajno odprta, in ženaka ga opazi kar s svojega kupa slame v kotu; pa ga komaj opazi, ko že kriči otrokom, naj naglo zapro. "Ne naprej, ne naprej!" stoka. "Mi vam nisem ničesar več dolžni! Saj ste nam prodali že zadnje eunjo — kaj še hočete od nas!"

Bum! Že so vrata zaprta ...

To-ja, to kar občuti zdaj naš Matevč, tega se skoraj popisati ne da ... Tako mu je, da mora položiti kolaro na tla in se s obema rokama prijeti za glavo, pa deti ju še na srce. Kako je se rekel profesor? ... Da se vam kar srce zasmaje, zasmaje, ogreje in — razširi ... O, ali ni rekel tako? ... In ali je njemu zdaj tam notri drugače, ko gleda to polno kolaro pred seboj? ... Same dobre, da, izvrstne reči, ki si jih še leta ni privoščil več! ... In bi si jih morda nikoli ne bil, ako ne bi bilo, da dohate deli! ... O, dobrodelnost, o usmiljenost, o mehkužnost — kako nepopisno siadak je tvoj sad! ...

In če kar leti po stopnicah Matevč. In doli mimo vrtarja in njegove žene, ki si mansta roke. In še skoraj čliči ne, ko pravi baba: "Ali ga je nakurila, dedca, a! Prav je!"

In zdaj vidi jasno svoje pot in od jutra do večera je na njej. Potrkas, odpre: "Dober dan, bo ter Peter! Šilih, da ste spet v stiski — ali ne bi kakih deset goldinarjev? Brez obresti; in vrnete, kadar boete mogli." — "Ven a tabo, slepar! Kdo te je klicel? Kaj bi rad tudi še tista dva stala, ki ti jih je sodnja litrgala iz krempljev!" In Matevč kar od zunaj otipava, kako se kepa tam-notri taja. In skreva poskakuje, ko se bliža tolpi berader, ki se še glumčajo, kakor da se boje, ali jih ne bo zaprosil on. "Nočete? Meni tudi prav — ta up še vedno lahko predamo!" Joj, kako to blahtno greje, kako se norčavo pretaka!

In mu se je samemu tako norčavo, da kupi drugi mesec spet polno kolaro in jo ponuja od hiše do hiše. In bolj ko ga podijo, bolj ko ga kolnajo, bolj se mu smeye, bolj se mu širi srce. Enkrat kolšare, enkrat pest droblja naprej — vedno isto nepopisno smeye!

"Se prevedo razširilo se bo!" se prestraši nekoga dne, ko mu spet skoraj sapa zastane, tako ga veselo razganja tam-notri. "Treba bo zavretili! Kako vendar resnično pravi pesnik: 'Odpri srce, zapri roke!' Oziroma: 'Odpri roke, zapri srce!' Kako pravzaprav že pravi! Pa saj je veseno!"

In namigne tu temu, tam onemu, ki ve, da so z njimi možni resni posli, da bi spet posodil kako malenčost na vknjižbo in varnost, ko so mu v zadnjem času nekateri vrnil.

In spet je vse v najlepšem, najboljšem redu, boljsem kot kdaj prej.

Tu dá — hotel bi dati vsaj — tam vzame: ves čas se kar na drogu v čudovitem ravnotežju gugata dobrotu in pravica ... in veselo goni po šil-lah kri obsevljeno, popravljeno srce ...

MARČEVA RAZPRODAJA

POHIŠTVA IN POSODE

Prihranite 25% do 40%

NAŠA razprodaja za mesec marc pohištva in uprave je dobrodošla stotine in stotine našim Slovenskim odjemalcem, ker vedo, da s tem prihranijo veliko denarja, cene zelo znižane.

Velika izbira Loncev, Ponev, Kotlov, Ščetk, Metl in drugih za pranje potrebnih stvari, kot Pralni Kotli, Škafi, in Pralne Deske, itd. Razne potrebščine, kot Gladilniki, Deske za Likanje, Košare i. t. d., i. t. d. Cele skupine in posamezni kosi Posode, Glazevine, i. t. d. po zelo znižani ceni.

Vse potrebščine za dom, restavracijo-hotele in klube, i. t. d.

Kupujte vedno od našega slovenskega tolmača v našem slovenskem oddelku, ki se nahaja v prilijcu na vhođu 5th avenue ulice.

ESTABLISHED 1871

KAUFMANN'S

THE BIG STORE

57 W. WASHINGTON & CHICAGO STS. PITTSBURGH, PA.

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 104 akre obsegajoča farma, 11 glav goveje živine, 2 konja, 4 svinje; 65 kokoši, ves ostali lanski pridelek, orodje in stroji. Farma je poleg mesta in ob tedi lepi cesti. Ne uprašam veliko takej plačati, le nekaj a drugo pa potem na lahke obroke. Tudi zamonjam za hišo v večjem mestu. Oddam jo tudi v najem, ako kdo želi tako vsaj za tri leta, da mi poleti to je otroci odrastejo, dam tudi, ako kdo hoče obdelovati za polovico pridelka. Jaz sem prišeljen stariši to, ker nimam dovolj delavne moči. Za podrobnosti pišite ali pridite osebno k lastniku na farmo. Frank Trinkaus, R. F. B. 1, Fly Creek, N. Y. (Adv.)